

Hétköznapi dolgok?

A holokauszt felfedezése történelmi leleteken keresztül

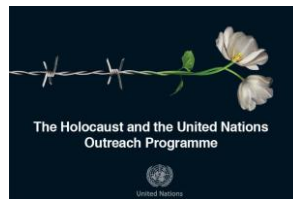

Ezt a tevékenységet készítette:

Paul Salmons
Holokauszt Oktatásfejlesztési Program
Oktatási Intézet, Londoni Egyetem
www.hedpuk.org

**Készült a Holokauszt és az Egyesült Nemzetek Közkapcsolati
Programjának**

Lábnymok a remény felé projektjéhez

Kreditek:

Fényképek

Olivia Hemingway

<http://www.oliviahemingway.com>

Gyermekcipő

Birodalmi Hadtörténeli Múzeum gyűjteménye

<http://www.iwm.org.uk>

Bevezetés

Ahhoz, hogy a holokausztról beszéljünk, a pusztításról kell beszélnünk, a férfiak, a nők és gyermekek, de még e bűn bizonyítékának elpusztításáról is.

Első ránézésre számos tárgy, amelyik a pusztításból ránk maradt egyszerűnek tűnhet egy átlagos szemlélő számára, mindennapos, átlagos dolgok lehetnek. De ezek a leletek, amelyek megmaradtak, ezek a múlt nyomai, amelyek különleges erővel bírnak, és amelyekből mélyebb jelentést tudunk előásni. Amikor hiteles leletekkel dolgozunk, létre hozhatunk egy helyet a múlttal való hiteles szembesüléshez.

Ez az órai tevékenység a holokauszt történelmét egy kis cipőn, egy „hétköznapi dolgon” keresztül közelíti meg. Ahogyan a diákok felgöngyölitik a tulajdonos történetét, remélhetőleg ez a cipő segíti őket a jelentések múltbeli keresésében.

A PowerPoint előadásban látni fog számos fényképet egy gyermek cipőjéről. Minden dián jegyzetek mutatják a diákoktól várható válaszokat és olyan módokat javasol, amelyek segítik a tanulókat a forrás felfedezésében. Továbbá, megmutat kérdéseket, amelyeket a diákok feltehetnek és leírást ad, amely ahhoz szükséges, hogy az eredeti leletet a történelmi környezetében helyezzük el.

A diákokat bátorítjuk arra, hogy megvizsgálják és beszéljenek erről a leletről, a több százezer cipő egyikéről, amelyet a náci haláltáborban, Auschwitz II – Birkenauban megölt emberektől vettek el. Irányított csoportos beszélgetéseken keresztül a diákok egyre több részletet fedeznek fel a kis cipő tulajdonosáról és mindeközben a történelmi forrásokból való következtetések levonásának és elemzésének képességére is szert tesznek. Az oktató által elmondott történelmi leírás a tanulókat arra sarkallja, hogy jelentős és fontos kérdéseket kérdezzenek erről a történetről.

Remélhetőleg ez a mély személyes elgondolkodás gazdagítja a fiatalok holokauszttal kapcsolatos kreatív válaszait az ENSZ *Lábnyomok a béke felé projektjén* keresztül és a feltett kérdések ösztönzően hatnak majd a holokauszt mélyebb feltárására az osztály többi óráján.

Óravázlat

Az órai tevékenység négy különböző szakaszból áll:

1. Mi mondható el az eredeti leletről és a cipő tulajdonosáról?

[PowerPoint előadás diái egytől nyolcig: nézze meg az ezekhez a diákhoz tartozó kísérő jegyzeteket az órai tevékenység első szakaszának teljes feldolgozásához]

Fontos, hogy a diákok arra fókuszáljanak, amit magából a tárgyból ésszerűen ki tudnak következtetni. Az oktatónak semmit sem szabad mondania ebben a szakaszban a holokausztról és a diákok ezzel kapcsolatos elmélkedését más irányba kell terelnie. Az első szakaszban ragaszkodni kell ahhoz, amit a forrásból kinyerünk anélkül, hogy a történelmi környezetre utalnánk.

2. Mi a történelmi környezet?

[PowerPoint előadás kilencedik dia]

Miután a diákok kialakították saját gondolataikat arról a gyermekről, aki ezt a cipőt viselte és magukból is belevittek valamennyi erőfeszítést a leletből való következtetések levonásába, akkor a legtöbb diáknak készen kell állnia arra, hogy a történelmi elbeszéléssel foglalkozzanak, amely elmondja mi történt ezzel a gyerekekkel. Fontos, hogy a tárgy magáért

beszéljen és pontosan, higgadtan, díszítés és dráma nélkül mondja el a legvalószínűbb történetet, amely a cipő tulajdonosával történt azok az információk alapján, amit számos más történelmi forrásból tudunk.

3. A tanulási folyamat végiggondolása

[PowerPoint előadás tizedik dia]

A történelmi források számonkérésének megközelítését egy minta körvonalazza, az „előásni a bizonyítékot a jelentésért”.

4. Mik a „jelentés mélyebb rétegei”?

[PowerPoint előadás tizenegyedik dia]

A gyerekek észrevételt tehetnek az elbeszélés jelentőségére, hogy megfontolják a vitapontokat és témákat, amiket ebben a történetben találnak, hogy a „jelentés mélyebb rétegeit” keressék a tárgyon és az adott elbeszélésen túl.

Amennyiben a diákoknak engedik, hogy saját maguk vonjanak le következtetéseket ahelyett, hogy jelentéseket erőltetnének rájuk, akkor ez sokkal „hitelesebb” találkozás lehet a múlttal. A diákoknak sajátjukká válnak ezek a jelentések és részükké válnak a következtetések, amelyeket a történelmi elbeszélés megértéséből saját maguk vontak le.

A mélyebb gondolkodásnak köszönhetően a diákoknak jobban felkészülnük kell lenniük, hogy kreatív válaszokat adjanak az ENSZ *Lábnymok a béke felé projektjében*. Talán kérdéseket is feltesznek, amelyekre az oktatók az osztály többi óráján vagy órai tevékenység keretében válaszolhatnak.

Lábnymok: tanulni a holokausztról történelmi leleteken keresztül

Remélhetőleg hasznosnak találja, ha megnézi ezt a rövid oktatófilmet miközben erre az órai tevékenységre készül. Szintén érdekes lehet forrásként megmutatni a filmet az órai tevékenység végén a diákoknak, hogy összevegyék a cipő elemzésének filmbeli bemutatását a diákok gondolataival és az általuk felvetett ötletekkel.

Pedagógiai áttekintés

Ez az órai tevékenység bizonyítékon alapuló történelmi megközelítésen alapszik a holokausztról való tanuláshoz és létrehozza a múlttal való hiteles szembesülést. A „hiteles szembesülésen” azt értem, hogy a tanulóknak lehetőségük van a jellemzett események alapján saját jelentést felismerni.

Ehhez arra van szükség, hogy hagyjuk a fiataloknak, hogy levonják saját következtetéseiket és elkerüljük a történet túlközvetített előadását. Más szavakkal, a diákokat nem szabad irányítani sem morális, sem polgári tanulságokkal, amelyeket az oktató szerint meg kellene látniuk a történetben. Inkább biztatni kell a tanulókat arra, hogy mondják el mit tanultak a holokausztról és saját maguknak ismerjenek fel jelentéseket. Ebben az oktató feladata, hogy a folyamat megkönnyítőjeként a tanulás felé irányítson a tudás forrásaként és semlegesén.

Az oktatónak szerepe van az ehhez a folyamathoz nélkülözhetetlen történelmi elbeszélés átadásában. Ugyanakkor, csak a múltban történtek megértésének látszatával, amely ahhoz szükséges, hogy a fiatalok el tudják helyezni a leletet a történelmi környezetben.

Ennek ellenére az kulcsfontosságú, hogy az oktató megállja annak elmondását a diákoknak, hogy számára mit jelentenek ennek a történetnek a tanulságai. Az a tanuló feladata, hogy a múltat megértse és ez a szembesülés arra ösztönözze, hogy a jelentések keresése során megtalálja a saját kérdéseit.

A „tanulságok” minden egyéni tanuló esetében nagyon különbözőek lehetnek, és saját helyzetüket tükrözik vissza, mint az értékeik, hozzáállásuk és életszemléletük. A fiatalok által levont következtetések és az általuk feltett kérdések nagyon különbözőek lehetnek azoktól, amelyek az oktató fejében vannak, de mégis *hiteles* válaszok lesznek, ha azokhoz a kérdésekhez és következtetésekhez maguk jutottak el.

A tanuló által felvetett témák, vitapontok és kérdések lehetőséget teremtenek egy mélyebb és szélesebb feltárára és tanulásra. Az órai tevékenység azon az elméleten alapszik, hogy a mély tanulás és megértés olyan szituációból származhat, amelyben a tanuló kezdeti ötleteit és előítéleteit megvitatják és az egyetértés hiánya miatti érzés miatt megoldásra van szükség. Továbbá, az a hit, hogy az egyetértés hiányán keresztül a jelentés mélyebb rétegeihez és behatóbb ismerethez juthatunk el.